

Öncü İşçi

Devrimci İşçi
Partisi'nin merkezi
yayın organı
Gerçek gazetesinin
ücretsiz ekidir
Sayı: 24
Aralık 2016

Türkiye'de anti-emperyalist mücadele

Türkiye'de ve dünyada anti-emperyalist mücadele işçi sınıfı mücadelesi için güncelliğini, önemini ve vazgeçilmezliğini korumaktadır. AKP iktidarından ya da milliyetçi çevrelerden yükselen hamasi nutukların anti-emperyalizmle bir ilgisi yoktur. Hepsi eninde sonunda emperyalizme hizmet ediyor ve en fazlasından akıllarınca emperyalistlerle pazarlık yapmaya soyunuyorlar. AKP'nin burjuva muhalefeti de farklı değil. Onlar da NATO'cu ve arkalarını ABD ve Avrupa emperyalizmine dayamış durumdadır. Oysa Türkiye işçi sınıfının ve sosyalist hareketinin köklü ve güçlü bir anti-emperyalist geleneği vardır. Bu gelenek hem emperyalizme hem de onun yerli işbirlikçilerine karşı sert mücadelelerden geçmiş, bedeller ödemiş ve bugünün anti-emperyalistleri için tüm yönleriyle devralıp geliştirebilecekleri değerli bir miras niteliğindedir.

İşçinin Programı

Kapitalizm 20. yüzyılın başında en yüksek aşaması olan emperyalizm çağına girdiğinden bu yana dünyayı genel ve yerel savaşlarla kana bulamıştır. Emperyalizm, bugün artık "çokuluslu şirketler" olarak anılan büyük tekellerin ve bankaların elbirliği içinde dünya çapında yürüttükleri sermaye birikiminin güvencesi olarak en güçlü devletlerin bütün dünya halkları üzerinde kurduğu hâkimiyet sistemidir. Önce sömürgeleştirme biçimini almışsa da, günümüzde bağımsız devletler üzerinde sayısız ekonomik, politik, askeri ve kültürel yöntemle kurulmuş bir tahakküm aracılığıyla yürütülmektedir. Emperyalist ülkelerle emperyalizme bağımlı ülkeler arasındaki savaşlarda, Devrimci İşçi Partisi, bağımlı ülkenin siyasi yönetiminin karakterinden bağımsız olarak, ikirciksiz biçimde emperyalistlerin yenilgisi için mücadele eder.

Türkiye emperyalizme bağımlı bir ülkedir. 19. yüzyıl Osmanlı döneminde bir yarı sömürge biçimini alan bu bağımlılık, daha sonra 20. yüzyılda cumhuriyet döneminde burjuvazinin emperyalizme bağımsız bir devlet aracılığıyla kölece bağlanması biçiminde sürdürülmüştür. Bugün de Türkiye hem tek tek emperyalist merkezlere (ABD ve AB), hem de emperyalizmin ulusüstü kurumlarına (İMF, Dünya Bankası, Dünya Ticaret Örgütü, NATO vb.) bağımlılık yoluyla emperyalizme tâbi bir ülkedir. Ancak, 21. yüzyılda bu bağımlılık zavallı bir halkın bağımlılığı olmaktan çıkmış, Türkiye burjuvazisi emperyalist patronlarıyla işbirliği içinde Türkiye'yi çevreleyen bölgelerde (Balkanlar, Ortadoğu, Kafkasya, Orta Asya), hatta daha uzak yörelerde (Afrika) ekonomik, poli-

tik, askeri ve kültürel nüfuzunu arttırarak dünya hiyerarşisinde yükselen bir yere sahip olmaya yönelmiştir. Türkiye'yi 1990'lu yıllarda emperyalizmin saldırgan politikalarıyla parçalanmış Yugoslavya'ya benzetenler, Türkiye burjuvazisinin ve devletinin oyununu oynayanlardır. Türkiye, Latin Amerika'da Brezilya, Güney Asya'da Hindistan, Afrika'nın güneyinde Güney Afrika Cumhuriyeti gibi, emperyalizmle işbirliği içinde bölgesel hegemonyaya soyunmuş, daha yoksul ve küçük ülkeler üzerinde hâkimiyet peşinde koşan bir ülkedir. Enternasyonalizm, Türkiye'nin bu rolünün, ulusal çıkarlar adına savunulmasını değil reddedilmesini gerektirir.

Türkiye'de bütün düzen partileri emperyalizmle, farklı biçimlerde de olsa, işbirliği taraftarıdır. Devrimci İşçi Partisi, kapitalizme karşı mücadelenin mutlaka emperyalizme karşı mücadeleyi de içermesi gerektiğini savunur. Tutarlı bir anti-emperyalist mücadele halkları bölerek ve birbirine karşı kışkırtarak emperyalizme karşı zayıf düşüren milliyetçilikle ve ulusal devlet savunusuyla çelişir. Anti-emperyalist mücadele enternasyonalist bir perspektifle başarıya ulaştırılabilir. Parti, Türkiye'nin NATO'dan çıkmasını savunmanın yanı sıra enternasyonalist faaliyetleriyle NATO'nun lağvedilmesi için de uluslararası alanda çaba gösterir. İncirlik Üssü'nün kapatılması, ABD'nin İncirlik'e yerleştiği gizlenmeye çalışılmakla birlikte bilinen onlarca nükleer başlığın bu topraklardan derhal kovulması, füze kalkını projesinden Türkiye'nin çekilmesi, Türkiye'nin İMF'den ve Dünya Bankası'ndan kopması için mücadele eder.

İşçinin Sözlüğü

NATO:

Açık adı Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü olan NATO, İkinci Dünya Savaşı'nın ardından ABD'nin başını çektiği emperyalist Batı'nın, SSCB'nin başını çektiği "sosyalist blok" olarak anılan ülkelere karşı askeri ittifakı olarak kuruldu. Türkiye, Adnan Menderes'in 1950'de Türk askerini Kore'de ABD'nin yanında savaşa göndermesi karşılığında 1952 yılında NATO üyesi oldu. NATO sadece devletlerin resmi orduları arasında bir ittifak olmadı. Kontrgerilla adı altında Avrupa'da faşist grupları örgütleyerek komünistlere, anti-emperyalistlere ve işçi hareketine karşı kanlı eylemlerde kullandı. Türkiye'de faşistlerin yanında İslamcılar da NATO tarafından kullanıldı ve kontrgerilla faaliyetlerine dahil edildi. Fethullah Gülen'in de Erzurum'da kurucusu olduğu Komünizmle Mücadele Derneği, Ülkü Ocakları

ve başkaca İslamcı gruplarda örgütlenen gençler, anti-emperyalist öğrencilerin Amerikan 6. Filo'suna karşı düzenlediği eylemlere saldırdı. 1 Mayıs 1977 katliamı, Maraş ve Çorum'daki mezhepçi katliamlar, DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in öldürülmesi gibi çok sayıda kanlı eylem NATO tarafından gerçekleştirildi. NATO, Yugoslavya'nın parçalanması ve Afganistan'ın işgalinde askeri saldırı gücü olarak başrol oynadı. Bugün Ukrayna'da Rusya'ya karşı Nazileri ve ırkçı grupları destekleyen NATO, 15 Temmuz darbe girişiminde de rol oynamıştır.

Anti-emperyalizm:

Anti-emperyalizm sadece emperyalist devletlerin bazı uygulamalarına karşı çıkmayı değil tüm den bir sistem olarak kapitalizmin en yüksek aşaması olan emper-

yalizme karşı mücadele etmeyi gerektirir. Bir emperyalist kampa karşı öbürünü desteklemek ya da emperyalizme karşı çıkıp, emperyalizmin yerli işbirlikçilerini es geçmek tutarlı bir anti-emperyalist çizgiden uzaklaşmak anlamına gelir. Emperyalizme karşı uzlaşmaz bir mücadele yerli ve yabancı sermayeye karşı uzlaşmaz bir sınıf mücadelesi ile kopmaz biçimde birbirine bağlıdır. Milliyetçilik, anti-emperyalizmden uzaklaştırır. Türkiye'de milliyetçilerin Kürt düşmanlığı yapıp, Suriye'de ya da Irak'ta ABD'nin Kürtler yerine Türkiye ile hareket etmesini istemesinde bunu açıkça görüyoruz. Halbuki anti-emperyalizmin mutlak gereği enternasyonalizmdir. Yani işçi sınıfının dil, millet, memleket farkı gözetmeden uluslararası birliğini ve halkların kardeşliğini savunmak. Emperyalizm halkları birbirine düşürerek sömürür ve yönetir. Enternasyonalizm ise halkları emperyalizme karşı birleştirecek ve emperyalizmi yenecek gücü oluşturabilecek yegâne politikadır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun emperyalist boyunduruk altına girişi

Osmanlı'nın bir imparatorluktan yarı sömürge bir ülke haline gelişi, resmi tarihimizde kuruluş ve yükseliş döneminin cengâver ve kabiliyetli padişahlarının yerine gelenlerin başarısızlıklarına bağlanır. Halbuki gerçek, Osmanlı'nın ekonomik ve sosyal yapısının gelişen kapitalizme ayak uyduramaması ve geri kalmasıdır. Ekonomik, teknolojik ve askeri üstünlüğünü yitiren Osmanlı sadece savaşları ve topraklarını kaybetmemiş, adım adım bağımsızlığını da yitirerek emperyalist boyunduruk altına girmiştir. 19. yüzyılda önce ticari olarak gümrüklerdeki denetimini İngilizlere vermiş, ardından para alanında bağımsızlığını yitirmiş, Osmanlı Bankası merkez bankası rolünü üstlenmiş, II. Abdülhamid döneminde ise Düyun-u Umumiye aracılığıyla İngiliz ve Fransız emperyalizmi ülkenin mali kontrolünü ele geçirmiş,

Osmanlı topraklarında alacakları karşılığında vergi toplama ayrıcalığına kavuşmuştur.

Osmanlı'da emperyalist boyunduruk Padişah II. Abdülhamid'in istibdadıyla el ele yürüyordu. 1908 Hürriyet devrimi istibdada karşı zafer kazandı. Ancak Osmanlı'yı emperyalist boyunduruktan kurtaramadı. Abdülhamid'in son döneminde İngiliz ve Fransız nüfuzunun yerini Alman nüfuzu almıştı. İttihatçı Enver, Talat ve Cemal Paşalar da Osmanlı'yı Alman etkisi altında Birinci Dünya Savaşı'na Almanya'nın yanında soktular. Orduyu tamamen Alman komutanlarına teslim ettiler. Bugün anti-emperyalist olarak gösterilen ve Osmanlı'nın İngiliz emperyalizmi ile karşı karşıya geldiği muharebelerden Çanakkale cephesinde Alman Liman Von Sanders (Limon Paşa), Kut-ül Amare'de yine Alman General Von der Goltz

(Golç Paşa) komutanlık yapmıştır. Osmanlı Genelkurmay Birinci Başkanı Anadolu'ya Albay olarak gelmiş Bronsart von Schellendorf'tur.

Osmanlı hâkim sınıflarının Almanya emperyalizminin etkilerinde girdiği maceranın sonunda ülke emperyalist boyunduruktan kurtulmadığı gibi İngiliz, Fransız ve İtalyan emperyalistlerinin fiili işgali altına girmiştir. Çanakkale'de yüz bine yakın askerin hayatına mal olan savunma ile İngiliz donanmasının İstanbul'a geçişi engellenmişse de Birinci Dünya Savaşı'nın ardından 1918 yılında aynı donanma tek kurşun atmadan İstanbul'u işgal edebilmiştir. Yunan ordusu da 1919 yılında yine emperyalistlerin desteği ile İzmir'i işgal etmiş ve Anadolu içlerine doğru ilerlemeye başlamıştır. Bir kez daha emperyalizmin hâkimiyeti Osmanlı Padişahı'nın izni ve desteği ile gerçekleşmiştir.

Milli mücadele ve anti-emperyalizm

1919-1922 arasında Mustafa Kemal'in ve pek çoğu eski İttihatçı olan kadroların önderliğinde, önce gerilla mücadelesi (Kuvâyi Milliye), daha sonra düzenli ordu biçiminde verilen işgal karşıtı savaş, Anadolu'da kongrelerin toplanması ve TBMM'nin kurulmasıyla Osmanlı Padişahı'nın işbirlikçi rejimine karşı mücadele ile iç içe geçti. Milli mücadele hem işgale son verdi. Hem de saltanatı ve hilafeti kaldırarak cumhuriyeti kurdu.

Milli mücadele emperyalizme karşı tutarlı ve topyekûn bir mücadele anlayışından yoksun kalmıştır. Milli mücadele

dönemi boyunca Amerikan mandası seçeneği ciddi şekilde masada kalmış, bu mücadelenin önderi Mustafa Kemal dahi bu seçeneği Sivas Kongresi sırasında Amerikalı bir elçi aracılığıyla müzakere etmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan sonra da ülkenin yönü Batı emperyalizmine doğru çevrilmiştir. Kapitalist temellerde inşa edilen modern Türkiye toplumu, dünyaya hâkim olan emperyalist sistemle git gide daha fazla bütünleşme yoluna gitmiştir. Emperyalist dünyanın karşısındaki sosyalist alternatifte sırt çevirmiştir.

Kanının son damlasına kadar emperyalizmle dövüşen devrimciler

1968'de 6. Filo askerlerinin denize dökülmesi, 1969'da ODTÜ'de Amerikan Büyükelçisi Robert Komer'in arabasının ters çevrilmesi ve yakılması, 1971'de Deniz Gezmiş ve arkadaşları tarafından dört Amerikan askerinin kaçırılması, daha sonra İsrail Başkonsolosu Efraim Elrom'un kaçırılarak öldürülmesi gibi anti-emperyalist, anti-Siyonist eylemler bu örgütler tarafından gerçekleştirilmiştir. Deniz, Yusuf ve Hüseyin'in idam edilmesini engellemek için Mahir Çayan ve arkadaşları yine anti-emperyalist nitelikli bir eylem yapmayı seçmişler, Ünye'deki NATO üssünü basarak iki İngiliz ve bir Kanadalı teknisyeni kaçırmışlardır. Bu eylemin sonunda Mahir Çayan ve

arkadaşları Kızılder'e de NATO üyesi ordu tarafından kuşatılarak katledildiler. Mahir Çayan ve arkadaşları NATO subaylarından askerleri çekmelerini istemişti. Çünkü onlar silah altına alınmış işçi ve emekçilerle değil emperyalizmle ve ona bilinçli şekilde hizmet edenlerle savaşmak istiyorlardı. THKO ise Sinan Cemgil'in önderliğinde, Denizleri kurtarmak için yine anti-emperyalist bir eylem planladı. Malatya Kürecik'te ABD'ye ait radar üssünü basmak için harekete geçtiler. Ancak Nurhak dağlarında NATO üyesi ordunun jandarması tarafından kuşatılarak katledildiler. Deniz, Yusuf ve Hüseyin, emperyalizme karşı sloganlar atarak son sözlerini söylediler ve idam edildiler.

Sosyalistlerin, gençliğin ve işçi sınıfının ellerinde yükselen anti-emperyalist mücadele

Lenin ve Trotskiy'in önderliğindeki Sovyetler Birliği, milli mücadeleyi ekonomik, askeri ve siyasi yönden desteklemiş ve zafere ulaşmasında büyük katkı sunmuştur. Ne var ki Mustafa Suphi önderliğindeki TKP kurucusu komünist kadrolar, Azerbaycan'dan Anadolu'ya milli mücadeleye katılmak ve ulusal mücadeleyi toplumsal kurtuluş mücadelesiyle birleştirmek üzere geldikleri sırada Trabzon'da katledilmiştir. Milli mücadele burjuva milliyetçi bir çizgide yürümüştür. Ancak Cumhuriyet döneminde yine anti-emperyalist mücadeleyi sürdüren sosyalistler olmuştur. 1950 yılında Menderes hükümeti Koreli işçi ve köylülerin devrimine karşı emperyalist müdahaleye katılmak üzere Türk askerini Uzak Asya'ya göndermiş, ardından da ABD'ye verilen bu desteğin karşılığında Türkiye'yi NATO'ya sokmuştur.

Türk askerinin emperyalist savaşa gönderilmesine CHP de karşı çıkmamış, sadece bu kararın meclisten çıkması gerektiğine dair eleştiri yapmakla yetinmiştir. Nâzım Hikmet, Behice Boran, Adnan Cemgil gibi sosyalist isimler bu savaşa karşı çıkmış, bedelini de hapis hanelerde ve sürgünle ödemiştir.

1960'lı yıllarda da bu defa gençlik mücadele bayrağını devralmıştır. Kemalizmin etkisi altında yurtsever bir perspektifle başlayan mücadele yükseldikçe sosyalist bir doğrultuya yönelmiştir. CHP'nin Batı emperyalizmi yanlısı konumu değişmemiştir. Anti-emperyalist söylem sendikacılar ve sosyalistler tarafından kurulan Türkiye İşçi Partisi tarafından yükseltilmiştir. Dönemin simge isimleri Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ve İbrahim Kaypakaya anti-emperyalist mücadele

içinde öne çıkmışlardır. TİP'i parlamentocu ve reformist olmakla eleştirmişler, sırasıyla Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO), Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi (THKP-C), Türkiye Komünist Partisi Marksist Leninist (TKP/ML) adlı örgütleri kurarak silahlı mücadeleye başlamışlardır. Bu örgütler, Çin, Küba ve Vietnam devrimlerinin emperyalizme karşı elde ettiği zaferlerden etkilenmişlerdi. Gerilla eğitimlerini İsrail'e karşı savaşan Filistin halkıyla birlikte dövüşerek aldılar. Lider kadrolarını 12 Mart darbesi sürecinde kaybetmeler de 70'li yıllarda giderek kitleselleştiler ve Türkiye'de NATO ve emperyalizm karşıtı mücadeleyi de yükseltmeye devam ettiler. Yine 70'li yıllarda da giderek güçlenen DİSK, işçi sınıfını anti-emperyalist ve NATO karşıtı mücadelenin baş aktörlerinden biri haline getirdi.

Karşı devrimci NATO ordusu

Anti-emperyalist mücadelenin gücü ve etkisi orduda da yansımaları bulmuştu. Ordu içinde önce anti-emperyalist ve yurtsever dürtülerle hareket eden, giderek sosyalist fikirlere sempati duyan genç subaylar örgütlenmeye başladılar. Doğan Avcioğlu gibi aydınların sol milliyetçi çizgisine sempati duyanların dışında, açıkça devrimci sosyalizme yönelen Marksizmi benimseyenler de oldu. Yüksek rütbeli subaylar ise daha ziyade milliyetçi çiz-

gideydi ve CHP'nin siyasetine paralel biçimde NATO'dan kopmaya hazır değillerdi. Bu subaylar sağ eğilimli ve emperyalizm yanlısı generallerle birlikte 12 Mart darbesini yaptı. Emperyalizmden daha fazla sosyalizmden korkuyorlardı. Bu yüzden kendi halklarına ihanet ettiler. Sonunda NATO'ya ve emperyalizme hizmet ettiler. Bu darbe hem ordu içinde anti-emperyalistleri temizlemeye hem de anti-emperyalist gençlik ve işçi hareketle-

rini bastırmaya yöneldi. Ne var ki, 70'li yıllarda bastırılmak bir yana daha da güçlenen ve kitlesellenen işçi, gençlik ve halk hareketlerini ancak emperyalizm yanlısı 12 Eylül darbesi durdurabilirdi. 12 Eylül baştan aşağı bir Amerikancı darbeydi. CIA Türkiye şefi Paul Henze'nin, haberi "Bizim çocuklar başardı" diyerek ABD Başkanı Carter'a iletmesi, 12 Eylül'ün Amerikancı yönünün en sembolik ifadesi olarak akıllara kazınmıştır.

Devrimci İşçi Partisi ve anti-emperyalist mücadele

90'lı yıllarda *Patronsuz Generalsız Bürokratsız Sosyalizm ve Sınıf Bilinci* dergileri çevresinde, 2000'li yıllarla birlikte ise İşçi Mücadelesi dergisi ve gazetesini çıkararak mücadele eden kadrolar 2007'den itibaren Devrimci İşçi Partisi'nin inşasına girişti ve bu gelenek her aşamada, liberal ve küreselleşmeci rüzgârlara karşı tavizsiz bir anti-emperyalist mücadele yürüttü.

Yugoslavya'nın parçalanması ve NATO tarafından saldırıya uğramasına karşı net bir tutumla Yugoslavya'nın yanında emperyalizmin karşısında yer aldık. Afganistan'ın işgaline karşı çıktık. 11 Eylül'ü bahane eden emperyalizmin soldaki yansıması "ne savaş ne terör" sloganı iken biz ikirciksiz şekilde Afganistan'da emperyalizmin yenilgisini savunduk. Birinci Körfez Savaşı'nda "Ne Sam ne Saddam" sloganında

cisimleşen bir aymazlıkla solun önemli bir kesimi, Irak ile emperyalizm arasında tarafsız kalmaya yönelirken biz, "savaşımız Özal'la ve Bush'la", "emperyalist korsanlar Ortadoğu'dan defolun" sloganlarıyla Saddam'ın milliyetçi rejimine hiçbir politik destek vermeksizin savaşta ABD emperyalizmine ve müttefiklerine karşı tutum aldık. Irak'ın zaferini savunduk. İkinci Körfez savaşına doğru gidilirken bu sefer ABD'de Bush'un oğlu iktidardaydı. Dünyaya çapında ve Türkiye'de kitlesel savaş karşıtı eylemler yükseliyordu. Biz de bu mücadelede tüm gücümüzle yer aldık ama genel bir savaş karşıtlığı ile değil anti-emperyalist bir mücadeleyle ve ezilen halkların emperyalizme karşı savaşlarını destekleyerek. 12 Mart tezkeresinin engellenmesi için verdiğimiz mücadele, yine hem emperyalizme hem de hep olduğu gibi onun işbirlikçisi olan

yerli iktidara karşı bir mücadele idi. 1 Mart tezkeresi ile Türkiye üzerinden Irak'a karşı bir cephe açılmasını engelleyebildik. Ancak bu yetmeyecekti. Zira ABD, başta Britanya olmak üzere emperyalist müttefikleriyle Irak'ı işgal ettikten sonra da Irak halkının haklı direnişinin desteklenmesi gerekiyordu. Solda yaygın bir görüş direnişin yöntemlerini ya da İslami yönünü gerekçe göstererek Irak halkını desteklemedi. Bizim sloganımız ise "İşgale değil direnişe ortak ol" oldu.

Devrimci İşçi Partisi olarak Malatya Kürecik'te İran'a karşı emperyalizmi ve İsrail Siyonizmini korumak için oluşturulan füze kalkanına karşı çıktık. "Emperyalizme ve Siyonizme değil İran'a kalkan ol" dedik. Siyonist İsrail'e karşı mücadeleyi anti-emperyalist mücadelenin kopmaz bir parçası olarak savunduk. 2006'da

Lübnan'ın İsrail işgaline karşı direnişini destekledik. Bu direnişin zaferini zaferimiz olarak kabul ettik.

Bugün, Türkiye'de anti-emperyalist mücadelenin bayrağını yine Devrimci İşçi Partisi en yüksekte tutuyor. 15 Temmuz darbe girişiminde ABD emperyalizmi ve NATO'nun rolünü baştan itibaren tespit eden partimiz, "Türkiye NATO'dan çıksın, İncirlik üssü kapatılsın" ana sloganıyla mücadele etmeye devam ediyor. Geçmişte milli mücadelenin padişaha, Nâzım'ların Menderes'lere, Deniz'lerin, Mahir'lerin, DİSK'li işçilerin, Demirel'lere, Türkeş'lere, 12 Mart ve 12 Eylül cuntalarına karşı mücadele etmesi gibi, bugün bizim anti-emperyalist mücadelemiz de emperyalizmin yerli iş-

birlikçisi AKP iktidarına ve onun istibdadına karşı mücadele ile ele yürüyor.